

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

28. února 2013*

„Kasační opravný prostředek — Mimosmluvní odpovědnost Evropské unie —
Konstatování nesrovnalostí ve věci náhrad za vývoz hovězího masa do Jordánska —
Vyšetřování OLAF — Sdělení závěrů OLAF vnitrostátním orgánům — Sjednání záruk — Žádost
o náhradu nákladů s nimi souvisejících — Příčinná souvislost — Vedlejší kasační opravný prostředek —
Promlčecí lhůta — Počátek běhu lhůty“

Ve věci C-460/09 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora, podaný
dne 18. listopadu 2009,

Inalca SpA – Industria Alimentari Carni, se sídlem v Castelvetro (Itálie),

Cremonini SpA, se sídlem v Castelvetro,

zastoupené C. D'Andriou a F. Sciaudonem, avvocati,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelky),

příčemž další účastníci řízení je:

Evropská komise, zastoupená V. Di Buccim a P. Rossim, jako zmocněnci, s adresou pro účely
doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, předseda senátu, A. Borg Barthet, E. Levits, J.-J. Kasel (zpravodaj) a M. Safjan,
sudci,

generální advokát: N. Jääskinen,

vedoucí soudní kanceláře: C. Strömholm, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 9. února 2012,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 18. října 2012,

vydává tento

* Jednací jazyk: italština.

Rozsudek

- 1 Svým kasačním opravným prostředkem se společnosti Inalca SpA – Industria Alimentari Carni (dále jen „Inalca“) a Cremonini SpA (dále jen „Cremonini“) domáhají zrušení usnesení Soudu prvního stupně Evropských společenství (nyní Tribunál) ze dne 4. září 2009, Inalca a Cremonini v. Komise (T-174/06, dále jen „napadené usnesení“), kterým byla odmítnuta jejich žaloba na náhradu újmy, již údajně utrpěly tím, že byly italským orgánům zaslány závěry, ve kterých byly obviněny a které vyplývaly z vyšetřování vedeného Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) za účelem ověření oprávněnosti některých náhrad za vývoz hovězího masa do Jordánska.

Skutečnosti předcházející sporu

- 2 Skutečnosti předcházející sporu, které byly vylíčeny v bodech 1 až 20 napadeného usnesení, lze shrnout následovně.
- 3 Společnosti Inalca a Cremonini jsou součástí skupiny společností, které se zabývají výrobou a distribucí výrobků určených pro restaurace, jakož i provozem restaurací.
- 4 Po vyšetřování vedeném v Jordánsku v únoru a březnu 1998 v rámci režimu vývozních náhrad za zemědělské výrobky informovala Koordináční jednotka pro boj proti podvodům (UCLAF), předchůdkyně OLAF, dopisem ze dne 6. července 1998 italské orgány o tom, že z celkového množství 37 978 tun hovězího masa vyvezeného mimo Evropské společenství bez celního prohlášení o propuštění na jordánský trh pocházelo 2 272 tun z Itálie. V tomto dopise UCLAF vyzvala italské orgány, aby zejména vyhledaly jméno vývozce za účelem zahájení řízení o vrácení náhrad, a v případě prokázání spoluúčasti, trestních řízení.
- 5 Dopisy ze dne 15. ledna 1999 oznámil příslušný italský správní orgán společností Inalca a Cremonini rozhodnutí o povinnosti vrátit náhrady týkajících se sporných vývozů, proti kterým podaly tyto společnosti správní žaloby. Tyto správní žaloby byly zamítnuty rozhodnutími ze dne 7. března 2000.
- 6 Dne 16. února 1999 sdělilo italské ministerstvo financí výsledky vyšetřování UCLAF soudnímu orgánu a bylo zahájeno trestní řízení proti členům statutárních orgánů společností Inalca a Cremonini.
- 7 Dne 30. listopadu 1999 sjednaly společnosti Inalca a Cremonini dvě pojistné záruky s cílem dosáhnout odkladu v postupu vymáhání požadovaných částek.
- 8 Trestní stíhání bylo zastaveno dne 18. prosince 2002. Rozsudkem vydaným dne 16. ledna 2004 Tribunale civile di Roma (občanskoprávní soud v Římě) konstatoval, že výtky formulované vůči společnosti Inalca v rozhodnutí o vrácení ze dne 15. ledna 1999 postrádají právní základ a že částku, jejíž vrácení bylo požadováno, společnost Inalca nedluží. Rozsudkem vydaným dne 27. dubna 2005 došel tento soud ke stejnému závěru ve vztahu ke společnosti Cremonini.
- 9 Na základě dopisu ze dne 22. března 2004 bylo vyhověno návrhu společnosti Inalca na zrušení rozhodnutí o vrácení ze dne 15. ledna 1999, které se jí týkalo, a na základě dopisu ze dne 23. března 2004 došlo k zániku pojistné záruky sjednané touto společností. Stejně tak bylo na základě dopisu ze dne 22. prosince 2004 vyhověno návrhu společnosti Cremonini na zrušení rozhodnutí o vrácení ze dne 15. ledna 1999, které se jí týkalo, a na základě dopisu ze dne 23. prosince 2004 došlo rovněž k zániku pojistné záruky sjednané touto společností.

- 10 Dopisem ze dne 27. ledna 2005 požádala společnost Inalca Komisi Evropských společenství o náhradu škody, kterou údajně utrpěla v důsledku vyšetřování zahájeného UCLAF a závěrů sdělených UCLAF italským orgánům. Dopisem ze dne 15. dubna 2005 generální ředitel OLAF informoval společnost Inalca, že nemůže této žádosti o náhradu vyhovět, neboť případný nárok na odškodnění je v každém případě „promlčen podle článku 46 statutu Soudního dvora“.
- 11 Dopisem ze dne 9. března 2006 zaslaly společnosti Inalca a Cremonini Komisi žádost o náhradu utrpěné škody, celkově ohodnocené na částku 2 861 000 eur. Komise této žádosti nevyhověla.
- 12 Rozhodnutím č. 2006/678/ES ze dne 3. října 2006 o finančních postupech, které je třeba uplatnit při vyúčtování výdajů financovaných záručními sekcemi Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu v určitých případech nesrovnalostí ze strany hospodářských subjektů (Úř. věst. L 278, s. 24), odstranila Komise ze seznamu oznámení týkajících se nesrovnalostí případy nesrovnalostí související s náhradami za vývoz hovězího masa do Jordánska, jež byly oznámeny Italské republice.

Žaloba před Tribunálem a napadené usnesení

- 13 Návrhem došlým soudní kanceláři Tribunálu dne 27. června 2006 podaly společnosti Inalca a Cremonini žalobu k Tribunálu, na základě které se domáhaly toho, aby byla určena mimosmluvní odpovědnost Společenství a Komisi uložena náhrada utrpěné škody ohodnocené na částku 2 861 000 eur, jakož i úhrada souvisejících úroků a případných úroků z prodlení.
- 14 Samostatným podáním ze dne 18. září 2006 vznesla Komise námitku nepřipustnosti na základě čl. 114 odst. 1 jednacího řádu Tribunálu, jelikož měla za to, že právo podat uvedenou žalobu je podle článku 46 statutu Soudního dvora promlčeno.
- 15 Tribunál v bodě 45 napadeného usnesení připomněl judikaturu, podle níž z článku 288 ES a z článku 46 statutu Soudního dvora vyplývá, že vznik mimosmluvní odpovědnosti Společenství a uplatnění práva na náhradu utrpěné škody závisí na současném splnění podmínek týkajících se existence protiprávního jednání orgánů Společenství, skutečné škody a příčinné souvislosti mezi nimi (rozsudek ze dne 27. ledna 1982, Birra Wührer a další v. Rada a Komise, 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 a 5/81, Recueil, s. 85, bod 9).
- 16 Tribunál v bodě 46 napadeného usnesení rovněž připomněl, že z ustálené judikatury vyplývá, že promlčecí lhůta nároku z mimosmluvní odpovědnosti Společenství začíná běžet, pokud jsou splněny všechny podmínky, na které je vázána povinnost náhrady škody, a zejména pak pokud se škoda, která se má nahradit, konkretizovala [usnesení ze dne 18. července 2002, Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. Komise, C-136/01 P, Recueil, s. I-6565, bod 30, a rozsudek ze dne 19. dubna 2007, Holcim (Deutschland) v. Komise, C-282/05 P, Sb. rozh. s. I-2941, bod 29].
- 17 V tomto ohledu Tribunál v bodě 47 napadeného usnesení upřesnil, že v případech, kdy odpovědnost Společenství vyplývá z normativního aktu, promlčecí lhůta začne běžet okamžikem, kdy se projeví škodlivé účinky tohoto aktu [výše uvedený rozsudek Holcim (Deutschland) v. Komise, bod 29]. Tribunál dodal, že tomu tak je i ve sporech vzniklých, jako je tomu v projednávaném případě, z individuálních aktů, kde začíná tato lhůta běžet až okamžikem, kdy k újmě skutečno došlo [výše uvedený rozsudek Holcim (Deutschland) v. Komise, body 30 až 33].
- 18 Tribunál z toho v bodě 49 napadeného usnesení vyvodil, že přesný okamžik, kdy se projeví tvrzené škodlivé účinky vůči společností Inalca a Cremonini, je třeba stanovit tak, že se postupně přezkoumají jednotlivé újmy, jejichž náhrady se tyto společnosti domáhají.

- 19 Co se týče majetkové újmy, Tribunál v bodě 51 napadeného usnesení nejprve konstatoval, že k újmě související se sjednáním pojistných záruk poskytnutých pojišťovací společností s určitostí došlo od 30. listopadu 1999, tedy ode dne, kdy společnosti Inalca a Cremonini uzavřely smlouvy o zřízení pojistných záruk. Tribunál však v bodech 59 a 64 napadeného usnesení upřesnil, že újma plynoucí z výdajů spojených s pojistnými zárukami má trvalý charakter, a že žaloba znějící na náhradu této újmy je tedy v případě smluv prodloužených po 27. červnu 2001 přípustná.
- 20 Co se dále týče výdajů vynaložených na právní podporu a poradenství, jakož i personálních výdajů vzniklých z důvodu správy příslušných spisů, Tribunál v bodech 71 a 73 napadeného usnesení uvedl, že újma plynoucí z těchto výdajů má jednorázový charakter, a že z tohoto důvodu je právo podat žalobu na náhradu škody, jež se této újmy týká, promlčeno.
- 21 Konečně, jelikož návrh na náhradu škody utrpěné údajně ve formě ušlého zisku z důvodu snížení dostupnosti finančních prostředků následkem plateb spojených se zřízením pojistných záruk a následkem výdajů na právní podporu a poradenství, jakož i personálních výdajů, postrádal přesnost, Tribunál v bodě 74 napadeného usnesení rozhodl, že uvedená žaloba musí být odmítnuta jako nepřípustná.
- 22 Co se týče nemajetkové újmy, Tribunál v bodě 77 napadeného usnesení rozhodl, že právo podat žalobu, jež se této újmy týká, je promlčeno, jelikož k tvrzené újmě došlo při zahájení vnitrostátních řízení v letech 1999 a 2000, což je více než pět let před podáním žaloby k němu. Tribunál v bodě 78 napadeného usnesení odmítl argument společností Inalca a Cremonini, že tato újma měla trvalý charakter až do vyhlášení rozsudku ze dne 27. dubna 2005, a v bodě 79 téhož usnesení dodal, že se společnosti Inalca a Cremonini v každém případě dovolávaly pouze zásahu do své dobré obchodní pověsti, aniž v tomto ohledu předložily jakýkoli důkaz.
- 23 Tribunál v bodě 81 napadeného usnesení došel k závěru, že žaloba je proto přípustná pouze v rozsahu, v němž směřuje k náhradě škody vyplývající z plateb spojených se zřízením pojistných záruk od 27. června 2001.
- 24 Pokud jde o věc samou, Tribunál v bodě 85 napadeného usnesení upřesnil, že vzhledem k tomu, že jedna ze tří podmínek pro vznik odpovědnosti Společenství není splněna, musí být nároky na odškodnění zamítnuty, aniž je nezbytné zkoumat splnění dvou zbývajících podmínek.
- 25 Tribunál poté, co upřesnil, že soud Společenství není povinen jednotlivé podmínky přezkoumávat v daném pořadí, považoval za vhodné nejprve přezkoumat podmínku týkající se existence příčinné souvislosti.
- 26 V bodě 90 napadeného usnesení Tribunál konstatoval, aniž rozhodl o tom, zda lze újmu způsobenou rozhodnutími o vrácení ze dne 15. ledna 1999 přičíst Společenství, či nikoli, že újma vyplývající ze sjednání pojistných záruk nebyla přímo způsobena dopisem UCLAF ze dne 6. července 1998.
- 27 Z toho Tribunál v bodě 94 napadeného usnesení vyvodil, že žaloba na náhradu škody podaná společnostmi Inalca a Cremonini musí být v rozsahu, v němž je přípustná, zamítnuta jako zjevně postrádající jakýkoli právní základ.

Řízení před Soudním dvorem

- 28 Dne 18. listopadu 2009 podaly společnosti Inalca a Cremonini k Soudnímu dvoru kasační opravný prostředek.
- 29 Dne 11. února 2010 Komise podala ve své kasační odpovědi vedlejší kasační opravný prostředek.

Návrhová žádání účastnic řízení

- 30 Společnosti Inalca a Cremonini navrhují, aby Soudní dvůr:
- zrušil napadené usnesení a vrátil věc zpět Tribunálu;
 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení v obou stupních.
- 31 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:
- rozhodl o vedlejším kasačním opravném prostředku tak, že napadené usnesení se zrušuje v rozsahu, v němž určuje, že žaloba v prvním stupni je částečně přípustná, a že tato žaloba se v plném rozsahu odmítá jako nepřípustná;
 - podpůrně, zamítl kasační opravný prostředek jako neopodstatněný;
 - ještě podpůrněji, v případě částečného zrušení napadeného usnesení, zamítl žalobu podanou v prvním stupni, a
 - v každém případě, uložil společností Inalca a Cremonini náhradu nákladů řízení v obou stupních.

Ke kasačním opravným prostředkům

- 32 Na podporu svého kasačního opravného prostředku uvádí společnosti Inalca a Cremonini sedm důvodů, jež se zejména týkají meritorních otázek.
- 33 V rámci svého vedlejšího kasačního opravného prostředku Komise uvádí jediný důvod týkající se přípustnosti původní žaloby.
- 34 Vzhledem k tomu, že o hlavním kasačním opravném prostředku je nutné rozhodnout pouze v případě zamítnutí vedlejšího kasačního opravného prostředku podaného Komisí, je třeba v projednávané věci analyzovat na prvním místě vedlejší kasační opravný prostředek.

K vedlejšímu kasačnímu opravnému prostředku

Argumentace účastnic řízení

- 35 Jediný důvod uváděný Komisí vychází z nesprávného právního posouzení, kterého se měl dopustit Tribunál v bodech 46 a 47 napadeného usnesení při určení okamžiku, od něhož začíná běžet promlčecí lhůta nároků na náhradu škody.
- 36 Komise především připomíná, že pro případ, kdy odpovědnost Společenství vyplývá z normativního aktu nebo kdy se újma, která z něho vyplývá, projeví vůči jednotlivcům později, Soudní dvůr výše uvedeným rozsudkem Birra Wührer a další v. Rada a Komise zavedl zvláštní režim k režimu vyplývajícímu z článku 46 jeho statutu. I když Komise dodává, že jediná další výjimka z článku 46 statutu Soudního dvora byla správně přijata ohledně výpočtu promlčecí lhůty u poškozené osoby, která se mohla dozvědět o události vedoucí ke vzniku škody až se zpožděním (rozsudek ze dne 7. listopadu 1985, Adams v. Komise, 145/83, Recueil, s. 3539, body 50 a 51), domnívá se však, že judikatura v této oblasti není ustálená a vyžaduje, aby byla v rámci tohoto kasačního opravného prostředku objasněna.

- 37 Tribunál totiž podle názoru Komise na jedné straně omezil uplatnění zvláštního režimu zavedeného výše uvedeným rozsudkem Birra Wührer a další v. Rada a Komise na případy, kdy odpovědnost vyplývá z normativního aktu (usnesení Tribunálu ze dne 17. ledna 2001, Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. Komise, T-124/99, Recueil, s. II-53), ale na straně druhé rozšířil toto uplatnění i na další případy [viz rozsudek Tribunálu ze dne 21. dubna 2005, Holcim (Deutschland) v. Komise, T-28/03, Sb. rozh. s. II-1357, bod 59, a usnesení Tribunálu ze dne 14. září 2005, Ehcon v. Komise, T-140/04, Sb. rozh. s. II-3287, bod 39].
- 38 Podle Komise Soudní dvůr upřesnil, že se uvedený zvláštní režim uplatní pouze v případech, kdy odpovědnost vyplývá z normativního aktu (rozsudek ze dne 17. července 2008, Komise v. Cantina sociale di Dolianova a další, C-51/05 P, Sb. rozh. s. I-5341, bod 54), zatímco v jiných věcech zmínil jakožto *obiter dictum* řešení zvolené ve výše uvedeném rozsudku Birra Wührer a další v. Rada a Komise [výše uvedené usnesení ze dne 18. července 2002, Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. Komise, body 29 a 30; výše uvedený rozsudek ze dne 19. dubna 2007, Holcim (Deutschland) v. Komise, body 29 a 30, jakož i rozsudek ze dne 11. června 2009, Transports Schiocchet – Excursions v. Komise, C-335/08 P, bod 33].
- 39 Komise má za to, že Soudní dvůr dostatečně neodůvodnil, proč uplatňuje zvláštní režim v případě sporů vzniklých z individuálních aktů, nebo dokonce i v jiných případech, jako je tomu v projednávané věci, kdy tvrzená újma vyplývá z dopisu, který zaslala UCLAF vnitrostátním orgánům.
- 40 Podle Komise je takové rozšíření judikatorního pravidla spojeno s nebezpečím, že bude ustanovení článku 46 statutu Soudního dvora, přestože je jednoznačné, zbaveno své podstaty.
- 41 Komise podpůrně tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že v bodě 47 napadeného usnesení rozhodl, že nárok na náhradu škody, o němž má rozhodnout, se týká sporu vzniklého z individuálních aktů ve smyslu výše uvedeného rozsudku ze dne 19. dubna 2007, Holcim (Deutschland) v. Komise, třebaže dopis zasláný vnitrostátním orgánům nepředstavoval individuální akt mající závazné účinky na jeho adresáta. Na podporu tohoto argumentu se Komise dovolává rozsudku ze dne 23. listopadu 1995, Nutral v. Komise (C-476/93 P, Recueil, s. I-4125, bod 30), který se týkal obdobného případu a z něhož vyplývá, že dopisy zaslání Komisí příslušným vnitrostátním orgánům představují pouhá doporučení nebo názory bez právního účinku.
- 42 Komise má dále podpůrně za to, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že svévolně změnil kritéria formulovaná ve výše uvedeném rozsudku ze dne 19. dubna 2007, Holcim (Deutschland) v. Komise. I když Tribunál připustil, že se jedná o spor vzniklý z individuálního aktu, neprávem v bodech 46 a 47 napadeného usnesení rozhodl, že promlčecí lhůta začala běžet až okamžikem, kdy se škoda skutečně konkretizovala, namísto toho, aby rozhodl, že promlčecí lhůta začala běžet okamžikem, kdy nastala škodní událost, nebo případně okamžikem, kdy se společnosti Inalca a Cremonini o této události dozvěděly.
- 43 Společnosti Inalca a Cremonini mají za to, že je judikatura Soudního dvora v dané oblasti jednoznačná, a zpochybňují výklad, který provedla Komise ve svém vedlejší kasačním opravném prostředku a jenž se vztahoval k tam citovaným rozsudkům. Společnosti Inalca a Cremonini nicméně připomínají, že řešení, ke kterému se přiklonil Tribunál, je diskutabilní z důvodů, jež širě rozvinuly v rámci prvního důvodu hlavního kasačního opravného prostředku.

Závěry Soudního dvora

- 44 Za účelem rozhodnutí o opodstatněnosti vedlejšího kasačního opravného prostředku Komise je třeba přezkoumat, zda se Tribunál při uplatnění pravidel o promlčení nároků z mimosmluvní odpovědnosti na skutkové okolnosti projednávané věci dopustil nesprávného právního posouzení.

- 45 Především je třeba konstatovat, že podle článku 46 statutu Soudního dvora se nároky vůči Evropské unii z mimosmluvní odpovědnosti promlčují za pět let ode dne, kdy nastala skutečnost, na niž se zakládají.
- 46 Jak připomněl Tribunál v bodech 45 a 84 napadeného usnesení, aniž Komise v tomto ohledu vznesla jakoukoli námitku, vznik mimosmluvní odpovědnosti Společenství a uplatnění práva na náhradu utrpěné újmy podle čl. 288 druhého pododstavce ES závisí na současném splnění podmínek týkajících se protiprávnosti jednání vytykaného orgánům, existence škody a příčinné souvislosti mezi tímto jednáním a tvrzenou škodou (zejména viz výše uvedený rozsudek Birra Wührer a další v. Rada a Komise, bod 9; rozsudky ze dne 29. září 1982, *Oleifici Mediterranei v. EHS*, 26/81, Recueil, s. 3057, bod 16; ze dne 9. září 2008, *FIAMM a další v. Rada a Komise*, C-120/06 P a C-121/06 P, Sb. rozh. s. I-6513, bod 106, jakož i ze dne 18. března 2010, *Trubowest Handel a Makarov v. Rada a Komise*, C-419/08 P, Sb. rozh. s. I-2259, bod 40).
- 47 V bodě 46 napadeného usnesení Tribunál uvedl, že z toho podle ustálené judikatury vyplývá, že promlčecí lhůta nároku z mimosmluvní odpovědnosti začíná běžet, pokud jsou splněny všechny podmínky, na které je vázána povinnost náhrady škody, a zejména pak pokud se škoda, která se má nahradit, konkretizovala [výše uvedené rozsudky Birra Wührer a další v. Rada a Komise; ze dne 19. dubna 2007, *Holcim (Deutschland) v. Komise*, bod 29; *Komise v. Cantina sociale di Dolianova a další*, bod 54, jakož i rozsudek ze dne 8. listopadu 2012, *Evropaiki Dynamiki v. Komise*, C-469/11 P, bod 34].
- 48 Tribunál, jenž stále vycházel z ustálené judikatury Soudního dvora, v bodě 47 napadeného usnesení připomněl, že v případech, kdy odpovědnost Společenství vyplývá z normativního aktu, promlčecí lhůta začne běžet okamžikem, kdy nastanou škodlivé účinky tohoto aktu [výše uvedené rozsudky Birra Wührer a další v. Rada a Komise, bod 10, jakož i ze dne 19. dubna 2007, *Holcim (Deutschland) v. Komise*, bod 29], a že stejně tak i ve sporech vzniklých z individuálních aktů začíná promlčecí lhůta běžet až okamžikem, kdy k újmě skutečno došlo [viz výše uvedený rozsudek ze dne 19. dubna 2007, *Holcim (Deutschland) v. Komise*, bod 30; výše uvedené rozsudky *Transports Schiocchet – Excursions v. Komise*, bod 33, jakož i *Evropaiki Dynamiki v. Komise*, bod 38].
- 49 Tribunál na základě těchto zásad určil, že počátkem běhu promlčecí lhůty je okamžik, kdy nastaly škodlivé účinky tvrzené společnostmi Inalca a Cremonini.
- 50 V tomto ohledu Komise především tvrdí, že judikatura není jednotná a že je ze strany Soudního dvora nutné její objasnění.
- 51 I kdyby byl takový argument v rámci projednávaného kasačního opravného prostředku přípustný, třebaže není přímo namířen proti určitému bodu napadeného usnesení, stačí konstatovat, že výše uvedené usnesení ze dne 17. ledna 2001, *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. Komise*, jehož se Komise na podporu své argumentace dovolává, považoval Soudní dvůr za chybné. Soudní dvůr totiž dospěl k závěru, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že stanovil jako počátek běhu promlčecí lhůty okamžik, kdy nastala skutečnost zakládající škodu (výše uvedené usnesení ze dne 18. července 2002, *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. Komise*, bod 34).
- 52 Na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, rozhodujícím kritériem pro stanovení počátku běhu promlčení lhůty tudíž není okamžik, kdy nastala skutečnost zakládající škodu, a to zejména z toho důvodu, že vůči žalobci nelze namítat počátek běhu promlčení lhůty, který nastal dříve, než se projeví škodlivé účinky uvedené skutečnosti (výše uvedený rozsudek Birra Wührer a další v. Rada a Komise, bod 11).
- 53 Navíc je třeba uvést, že se Komise tím, že se opírala o výše uvedený rozsudek Komise v. *Cantina sociale di Dolianova a další*, aby prokázala, že se režim zavedený výše uvedeným rozsudkem Birra Wührer a další v. Rada a Komise uplatní pouze na případy, kdy odpovědnost vyplývá z normativního aktu, dopustila nesprávné interpretace uvedeného rozsudku.

- 54 Spor, o který se v této věci jednalo, totiž vznikl z normativního aktu Komise, a Soudní dvůr nebyl tudíž povinen pokračovat ve svých úvahách ohledně případů týkajících se mimosmluvní odpovědnosti ve sporech vyplývajících z individuálního aktu. Na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, z výše uvedeného rozsudku Komise v. *Cantina sociale di Dolianova* a další nevyplývá, že Soudní dvůr vyloučil použití judikatury vycházející z výše uvedeného rozsudku *Birra Wührer* a další v. *Rada* a Komise v případech, kdy odpovědnost Společenství vyplývá z individuálního aktu.
- 55 Soudní dvůr nedávno znovu potvrdil, že v případě sporů vzniklých z individuálních aktů začíná promlčecí lhůta běžet okamžikem, kdy se škodlivé účinky rozhodnutí projeví vůči osobám, které jsou jím dotčeny (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek *Evropaiki Dynamiki* v. Komise, bod 38).
- 56 Co se týče argumentu podpůrně vzneseného Komisí, jenž se opírá o výše uvedený rozsudek *Nutral* v. Komise a z něhož vyplývá, že dopis zasláný vnitrostátním orgánům nepředstavuje individuální akt mající závazné účinky vůči společnostem *Inalca* a *Cremonini*, je třeba konstatovat, že se tento rozsudek týkal podmínek přípustnosti žalob na neplatnost a že závěry týkající se právní kvalifikace napadnutelného aktu nelze použít v kontextu stanovení počátku běhu promlčecí lhůty v případě žaloby založené na mimosmluvní odpovědnosti.
- 57 V rámci stanovení počátku běhu promlčecí lhůty v projednávaném sporu je tedy irelevantní, zda dopis zasláný vnitrostátním orgánům může vyvolávat závazné právní účinky, jež mohou zásadním způsobem změnit situaci společností *Inalca* a *Cremonini*.
- 58 Vzhledem k tomu, že z bodu 49 tohoto rozsudku vyplývá, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení tím, že došel k závěru, že promlčecí lhůta začíná běžet od okamžiku, kdy skutečně nastanou škodlivé účinky tvrzené společnostmi *Inalca* a *Cremonini*, je v každém případě nepodstatné, zda má dotčený akt individuální nebo normativní povahu.
- 59 Co se týče argumentu, který Komise dále podpůrně vznesla a podle něhož měl Tribunál rozhodnout, že promlčecí lhůta začala běžet okamžikem, kdy nastala škodní událost, je třeba uvést, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení tím, že v bodě 49 napadeného usnesení rozhodl, že je třeba určit přesný okamžik, kdy se projeví škodlivé účinky tvrzené v tomto dopise vůči společnostem *Inalca* a *Cremonini*.
- 60 Na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, nezačíná totiž promlčecí lhůta běžet ode dne, kdy došlo ke škodní události, ale od okamžiku, kdy se škodlivé účinky sporného rozhodnutí projeví vůči osobám, které jsou jím dotčeny, tj. v okamžiku, kdy k újmě u těchto osob skutečně došlo [viz výše uvedený rozsudek ze dne 19. dubna 2007, *Holcim (Deutschland)* v. Komise, bod 30].
- 61 Z výše uvedeného vyplývá, že je třeba vedlejší kasační opravný prostředek podaný Komisí zamítnout jako neopodstatněný.

K hlavnímu kasačnímu opravnému prostředku

K prvnímu důvodu hlavního kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastnic řízení

- 62 První důvod vznesený společnostmi *Inalca* a *Cremonini* vychází z rozporuplnosti odůvodnění napadeného usnesení a z porušení judikatury Společenství, jelikož Tribunál nepřihlédl v bodě 55 napadeného usnesení k rozhodnutí č. 2006/678, i když až do přijetí tohoto rozhodnutí se právně nejistá situace, ve které se nacházely, ohledně existence a částky utrpěné újmy, denně projevovala a definitivně podle nich nastala až v průběhu roku 2006.

63 Společnosti Inalca a Cremonini rovněž tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když v tomtéž v bodě 55 napadeného usnesení vyšel z výše uvedeného usnesení ze dne 17. ledna 2001, Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. Komise, aby vyvodil, že došlo k záměně mezi procesním kritériem týkajícím se počátku běhu promlčecí lhůty a zjištěním existence podmínek odpovědnosti. Na rozdíl od události, od které se v tomto usnesení počítá běh uvedené lhůty, však rozhodnutí č. 2006/678 podle jejich názoru nezasáhlo jedinou jejich subjektivní sféru.

64 Komise s odkazem na výše uvedený rozsudek ze dne 19. dubna 2007, Holcim (Deutschland) v. Komise připomíná, že pro zahájení běhu promlčecí lhůty je nepodstatné, že existence protiprávního jednání Unie byla určena soudním rozhodnutím nebo uznána domnělým původcem škody.

– Závěry Soudního dvora

65 Je třeba uvést, že Tribunál v bodě 53 napadeného usnesení připomněl judikaturu, podle které promlčecí lhůta začíná běžet až od okamžiku, kdy k peněžité újmě skutečně došlo, tedy konkrétně v případě sjednání bankovních záruk od okamžiku, kdy vznikly výdaje spojené se sjednáním takových záruk.

66 Tribunál v bodě 54 tohoto usnesení konstatoval, že ze spisu vyplývá, že výdaje spojené s oběma pojistnými zárukami vznikaly ode dne, kdy byly uzavřeny příslušné smlouvy, tedy od 30. listopadu 1999, přičemž první roční platba byla splatná k těmtož dni.

67 Na základě toho Tribunál odmítl argument vznesený společnostmi Inalca a Cremonini, podle něhož škodlivé účinky s určitostí nastaly až v okamžiku přijetí rozhodnutí č. 2006/678, kterým Komise konstatovala, že dotčené vývozní náhrady jim nebyly vyplaceny neoprávněně.

68 Tribunál dodal, že okolnost, že se společnosti Inalca a Cremonini před přijetím rozhodnutí č. 2006/678 domnívaly, že ještě nemají všechny údaje, které by jim umožnily právně dostačujícím způsobem v rámci soudního řízení prokázat odpovědnost Společenství, je irelevantní, nemá-li dojít k záměně mezi procesním kritériem týkajícím se počátku běhu promlčecí lhůty a zjištěním existence materiálních podmínek nezbytných pro vznik uvedené odpovědnosti.

69 Z výše uvedeného vyplývá, že argument společností Inalca a Cremonini, který spočívá v tom, že je Tribunálu vytýkáno, že nepřihlédl k rozhodnutí č. 2006/678, musí být prohlášen za neopodstatněný.

70 Co se týče údajného zkreslení výše uvedeného usnesení ze dne 17. ledna 2001, Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. Komise, ze strany Tribunálu, stačí uvést, že Soudní dvůr rozhodl, že přesná a podrobná znalost skutkového stavu poškozeným není uvedena mezi náležitostmi, které musejí být splněny pro to, aby začala běžet promlčecí lhůta (výše uvedené usnesení ze dne 18. července 2002, Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. Komise, bod 31, a výše uvedený rozsudek Evropaïki Dynamiki v. Komise, bod 37). Stejně tak subjektivní posouzení skutečné existence škody osobou, která utrpěla tuto škodu, nemůže být zohledněno při určování počátku běhu promlčecí lhůty pro podání žaloby na určení mimosmluvní odpovědnosti Unie (výše uvedené rozsudky Komise v. Cantina sociale di Dolianova a další, bod 61, jakož i Evropaïki Dynamiki v. Komise, bod 37).

71 Navíc vzhledem k tomu, že bylo rozhodnuto, že pro zahájení běhu promlčecí lhůty je nepodstatné, že existence protiprávního jednání Společenství byla určena soudním rozhodnutím [výše uvedený rozsudek ze dne 19. dubna 2007, Holcim (Deutschland) v. Komise, bod 31], nemá dopad na stanovení počátku běhu promlčecí lhůty ani skutečnost, že orgán sám uzná, že se dopustil protiprávního jednání.

72 Argument týkající se údajného zkreslení výše uvedeného usnesení ze dne 17. ledna 2001, Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. Komise, musí být tudíž rovněž odmítnut jako neopodstatněný.

- 73 Z výše uvedeného vyplývá, že první důvod hlavního kasačního opravného prostředku musí být zamítnut jako neopodstatněný.

Ke druhému důvodu hlavního kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastnic řízení

- 74 Druhý důvod vznesený společnostmi Inalca a Cremonini vychází z rozporuplnosti a nelogičnosti napadeného usnesení, jakož i z porušení judikatury Společenství, pokud jde o promlčení práva podat žalobu týkající se výdajů na právní podporu a poradenství, jakož i personálních výdajů.
- 75 Společnosti Inalca a Cremonini vytýkají Tribunálu, že porušil obecnou zásadu v oblasti újmy trvalého charakteru, uvedenou v bodech 56 a 57 napadeného usnesení, tím, že v bodech 71 a 72 tohoto usnesení uvedl, že dotčené újmy takový trvalý charakter postrádaly. Odůvodnění Tribunálu bylo podle jejich názoru rozporuplné, jelikož Tribunál sám uznal, že dotčené újmy nemohly být při zahájení dotčených řízení definitivně vyčísleny. Společnosti Inalca a Cremonini odkazují na judikaturu Tribunálu v oblasti stanovení nákladů, která určuje částku těchto nákladů v závislosti na počtu hodin poskytnutých služeb, a uznává tak, že služby právního poradenství nemají jednorázový charakter.
- 76 Podle Komise je druhý důvod neopodstatněný. Společnosti Inalca a Cremonini podle ní zaměňují definitivní určení částky tvrzené újmy s posouzením jejího trvalého charakteru. Kromě toho je odkaz učiněný na judikaturu v oblasti stanovení nákladů irelevantní.

– Závěry Soudního dvora

- 77 Co se týče újmy trvalého charakteru, Tribunál v bodě 56 napadeného usnesení připomněl, že pokud ke škodám nedojde jednorázově, ale projevují se po určitou dobu, týká se nárok na náhradu škody po sobě jdoucích období.
- 78 V bodě 71 napadeného usnesení Tribunál rozhodl, že v projednávaném případě měly újmy tvořené vzniklými výdaji na právní podporu a poradenství, jakož i personálními výdaji jednorázovou povahu, jelikož k nim skutečně došlo v okamžiku zahájení každého z dotčených vnitrostátních řízení.
- 79 Tribunál v bodě 72 napadeného usnesení dodal, že i když tvrzené újmy nemohly být při zahájení vnitrostátních řízení definitivně vyčísleny, s určitostí vyplývají ze zahájení těchto řízení.
- 80 Na rozdíl od tvrzení společností Inalca a Cremonini je totiž újma považována za újmu trvalého charakteru, roste-li její výše v závislosti na počtu uplynulých dní [výše uvedený rozsudek ze dne 19. dubna 2007, Holcim (Deutschland) v. Komise, bod 35].
- 81 Tribunál tudíž v souladu s odůvodněním rozhodl, že tvrzené újmy tvořené výdaji na právní podporu a poradenství, jakož i personálními výdaji vzniklými z důvodu správy dotčených spisů, nemají charakter trvalé újmy. I když dotčené újmy nemohly být definitivně stanoveny v okamžiku zahájení každého z dotčených vnitrostátních řízení, je nutno konstatovat, že jejich výše totiž neroste v závislosti na počtu uplynulých dní, ale z důvodu jednotlivých stupňů zahájených soudních řízení.
- 82 V tomto kontextu je třeba rovněž odmítnout odkaz učiněný společnostmi Inalca a Cremonini na judikaturu použitelnou v oblasti stanovení nákladů. Pouhá skutečnost, že se výše nákladů stanoví v závislosti na počtu hodin poskytování služeb, totiž nemůže mít dopad na povahu újmy tvořené službami právního poradenství.

- 83 Z výše uvedeného vyplývá, že druhý důvod hlavního kasačního opravného prostředku musí být zamítnut jako neopodstatněný.

Ke třetímu důvodu hlavního kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastnic řízení

- 84 Třetí důvod vznesený společnostmi Inalca a Cremonini vychází ze zkreslení předložených argumentů a z porušení čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu Tribunálu, pokud jde o návrh na náhradu škody utrpěné ve formě ušlého zisku.
- 85 Společnosti Inalca a Cremonini mají za to, že Tribunál v bodě 74 napadeného usnesení neprávem rozhodl, že návrh na náhradu škody utrpěné ve formě ušlého zisku z důvodu snížení dostupnosti jejich finančních prostředků následkem plateb spojených se zřízením pojistných záruk a následkem výdajů na právní podporu a poradenství, jakož i personálních výdajů, postrádá přesnost.
- 86 Společnosti Inalca a Cremonini připomínají argumentaci uvedenou v rámci jejich počáteční žaloby v prvním stupni a tvrdí, že se neomezily na obecné tvrzení, že ušlé částky mohly být použity k účasti na zadávacích řízeních, v rámci kterých se vyžaduje složení jistoty, ale že Tribunálu předložily několik důkazů. Odvolávají se na judikaturu, podle níž se soud může spokojit s odhady provedenými na základě průměrných statistických hodnot v případě, že pro žalobce může být obtížné, ba dokonce nemožné, aby přesně vyčíslil škodu, kterou, jak tvrdí, utrpěl (rozsudek ze dne 27. ledna 2000, Mulder a další v. Rada a Komise, C-104/89 a C-37/90, Recueil, s. I-203, body 63 až 65).
- 87 Komise pokládá třetí důvod za neopodstatněný. Společnosti Inalca a Cremonini totiž podle jejího názoru neupřesnily, ze kterých zadávacích řízení byly vyloučeny, a jak sjednání smluv o pojistných zárukách způsobilo, že byly vyloučeny z těchto zadávacích řízení. Mimoto odkaz učiněný na výše uvedený rozsudek Mulder a další v. Rada a Komise není podle Komise relevantní.

– Závěry Soudního dvora

- 88 Je třeba připomenout, že Tribunál v bodě 74 napadeného usnesení analyzoval návrh na náhradu škody údajně utrpěné ve formě ušlého zisku z důvodu snížení dostupnosti finančních prostředků následkem plateb spojených se zřízením pojistných záruk a následkem výdajů na právní podporu a poradenství, jakož i personálních výdajů. Vzhledem k tomu, že se společnosti Inalca a Cremonini omezily na obecné tvrzení, že částky takto ušlé mohly být použity za účelem účasti na zadávacích řízeních, v rámci kterých se vyžaduje složení jistoty, Tribunál došel k závěru o abstraktním charakteru tohoto návrhu a odmítl ho podle čl. 44 odst. 1 písm. c) svého jednacího řádu jako nepřipustný.
- 89 Vzhledem k tomu, že z projednávaného důvodu vyplývá, že je tvořen pouze přeformulovanými argumenty, jež byly již předloženy v prvním stupni ohledně škody údajně utrpěné ve formě ušlého zisku, je třeba konstatovat, že se společnosti Inalca a Cremonini ve skutečnosti snaží zpochybnit posouzení, které Tribunál v tomto ohledu provedl.
- 90 Z ustálené judikatury však vyplývá, že pouze Tribunál je příslušný zjistit skutkový stav, kromě případu, kdy věcná nesprávnost jeho zjištění vyplývá z písemností ve spise, které mu byly předloženy, a tento skutkový stav posoudit. Posouzení skutkového stavu, kromě případu zkreslování důkazů předložených Tribunálu, tedy nepředstavuje právní otázku, která by jako taková podléhala přezkumu Soudního dvora (zejména viz rozsudek ze dne 3. května 2012, Legris Industrie v. Komise, C-289/11 P, bod 51 a citovaná judikatura).

- 91 V projednávané věci společnosti Inalca a Cremonini nezakládají svá tvrzení ani na věcné nesprávnosti konstatování Tribunálu, ani na zkreslení důkazů, které mu byly předloženy. Naopak kritizují samotné posouzení uvedených důkazů provedené Tribunálem a argumenty, které uvedl, když rozhodl, že návrh na náhradu tvrzené škody ve formě ušlého zisku není dostatečně přesný.
- 92 Výše uvedený rozsudek Mulder a další v. Rada a Komise, jehož se společnosti Inalca a Cremonini dovolávají, není v tomto ohledu relevantní, jelikož citované body se nijak nevztahují k povinnosti, připadající podle čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu Tribunálu žalobkyním, uvést přesný rozsah újmy a vyčíslit částku požadované náhrady, ale týkají se zásad, jimiž se řídí způsob výpočtu ušlého zisku konkrétně v případě hypotetických a alternativních příjmů.
- 93 Z výše uvedeného vyplývá, že třetí důvod hlavního kasačního opravného prostředku musí být odmítnut jako částečně nepřipustný a zamítnut jako částečně neopodstatněný.

K pátému důvodu hlavního kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastnic řízení

- 94 Pátý důvod vznesený společnostmi Inalca a Cremonini, který je třeba analyzovat nejdříve, vychází z porušení čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu Tribunálu, z porušení judikatury v oblasti nemajetkové újmy a ze zjevně nelogického odůvodnění.
- 95 Společnosti Inalca a Cremonini tvrdí, že Tribunál v bodě 79 napadeného usnesení neprávem rozhodl, že návrh na náhradu nemajetkové újmy postrádá přesnost. Návrh na zahájení řízení totiž podle nich obsahoval všechny nezbytné důkazy. Mimoto z důvodu charakteristických vlastností nemajetkové újmy, kterou nelze z podstaty věci kvantifikovat, zpochybňují tyto společnosti spravedlivé posouzení Tribunálu. Tribunál podle jejich názoru odmítnutím tohoto návrhu porušil judikaturu, jež se na danou oblast uplatní (viz rozsudek Tribunálu ze dne 17. prosince 1998, Embassy Limousines & Services v. Parlament, T-203/96, Recueil, s. II-4239, bod 108).
- 96 Kromě toho odkaz učiněný v bodě 79 napadeného usnesení na judikaturu citovanou v bodě 69 tohoto usnesení představuje podle navrhovatelek další právní omyl. Zásady použité v těchto věcech týkajících se majetkové újmy nelze totiž přenést na projednávanou otázku, jež se týká pouze náhrady nemajetkové újmy.
- 97 Komise připomíná, že návrh na náhradu nemajetkové újmy byl prohlášen za nepřipustný nejen z důvodu promlčení, ale rovněž kvůli tomu, že neodpovídal požadavkům stanoveným v čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu Tribunálu. Pátý důvod tudíž podle Komise není opodstatněný.

– Závěry Soudního dvora

- 98 Je třeba uvést, že co se týče nemajetkové újmy ve formě zásahu do dobré obchodní pověsti společností Inalca a Cremonini z důvodu jejich účasti ve správních, občanskoprávních a trestních řízeních, Tribunál v bodě 77 napadeného usnesení konstatoval, že k této újmě došlo při zahájení těchto řízení v letech 1999 a 2000, takže je právo podat žalobu, jež se této újmy týká, promlčeno.
- 99 Z tohoto důvodu Tribunál odmítl argument společností Inalca a Cremonini, že tato újma měla trvalý charakter až do vyhlášení rozsudku Tribunale civile di Roma v roce 2005. Upřesnil, že i kdyby se připustilo, že tvrzená nemajetková újma trvala až do tohoto data, došlo by k ní v plném rozsahu při obvinění společností Inalca a Cremonini a jejich jednatelů v rámci výše uvedených řízení v letech 1999

a 2000. Tribunál odkazem na charakteristické vlastnosti, které musí újma vykazovat, aby jí bylo možné považovat za „trvalou újmu“, tak jak vyplývají z bodů 56 a 57 napadeného usnesení, rozhodl, že tvrzenou nemajetkovou újmu nelze za takovou újmu považovat.

- 100 Tribunál v bodě 79 napadeného usnesení dodal, že „mimoto, a v každém případě [...] návrh na náhradu nemajetkové újmy postrádá nezbytnou přesnost a musí být podle čl. 44 odst. 1 písm. c) [...] [jeho] jednacího řádu každopádně prohlášen za nepřipustný“.
- 101 Z výše uvedeného vyplývá, že se odmítnutí návrhu na náhradu tvrzené nemajetkové újmy Tribunálem zakládá na dvou různých aspektech odůvodnění.
- 102 Co se týče druhého aspektu odůvodnění napadeného v rámci pátého důvodu, jenž se týkal abstraktní povahy žaloby, Tribunál správně připomněl, aniž se dopustil porušení judikatury, že žaloba musí obsahovat údaje umožňující určit tvrzenou újmu a posoudit její povahu a rozsah.
- 103 V tomto ohledu je třeba, aby byl argument společností Inalca a Cremonini spočívající v tvrzení, že se minimální požadavky na žalobu obsažené v čl. 44 odst. 1 jednacího řádu Tribunálu uplatní pouze na hmotné újmy, a tudíž se nepoužijí v případě nemajetkové újmy, odmítnut jako zcela bezpředmětný. Tento argument totiž nenachází podporu v žádném právním ustanovení, jež by mohlo zpochybnit řešení, ke kterému dospěl Tribunál.
- 104 Stran argumentu společností Inalca a Cremonini, jenž vychází z nemožnosti kvantifikovat nemajetkovou újmu, je třeba připomenout, že Soudní dvůr zajisté uznal, že v určitých případech, zejména pokud je složité vyčíslit tvrzenou újmu, není nezbytné upřesnit v žalobě přesný rozsah ani vyčíslit výši navrhované náhrady (zejména viz rozsudky ze dne 28. března 1979, Granaria v. Rada a Komise, 90/78, Recueil, s. 1081, 1090, jakož i ze dne 23. září 2004, Hectors v. Parlament, C-150/03 P, Sb. rozh. s. I-8691, bod 62). Nicméně v projednávaném sporu společnosti Inalca a Cremonini neprokázaly existenci zvláštních okolností odůvodňujících neupřesnění této újmy v žalobě ani se této existence nedovolávaly.
- 105 Z výše uvedeného vyplývá, že pátý důvod hlavního kasačního opravného prostředku musí být zamítnut jako neopodstatněný.

Ke čtvrtému důvodu hlavního kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastnic řízení

- 106 Čtvrtý důvod vznesený společnostmi Inalca a Cremonini vychází z porušení judikatury Společenství a ze zjevně nelogického odůvodnění Tribunálu, jelikož tento soud došel k závěru, že k nehmotné újmě, jež utrpěly společnosti Inalca a Cremonini, došlo v plném rozsahu v letech 1999 a 2000, a tudíž ji nelze považovat za trvalou újmu.
- 107 Společnosti Inalca a Cremonini tvrdí, že Tribunál vůbec nezohlednil zvláštní charakteristiky nemajetkové újmy a opomenul skutečnost, že nehmotná újma se z důvodu své povahy neprojeví naráz, když k ní dojde, ale trvá až do okamžiku, kdy nastane událost, jež zajistí její nápravu. V tomto ohledu společnosti Inalca a Cremonini odkazují zejména na rozsudek Tribunálu ze dne 8. července 2008, Franchet a Byk v. Komise (T-48/05, Sb. rozh. s. II-1585, body 400 až 411), jakož i na rozsudek Soudu pro veřejnou službu ze dne 2. května 2007, Giraudy v. Komise (F-23/05, Sb. VS, s. I-A-1-00121 a II-A-1-657, bod 203).

108 Dodávají, že odkaz učiněný v bodě 78 napadeného usnesení na judikaturu citovanou v bodech 56 a 57 tohoto usnesení představuje další nesprávné právní posouzení. Zásady použité v těchto věcech týkajících se majetkové újmy totiž nelze přenést na projednávanou otázku, jež se týká trvalé povahy nemajetkové újmy.

– Závěry Soudního dvora

109 Je třeba připomenout, jak vyplývá z bodů 100 a 101 tohoto rozsudku, že se odmítnutí návrhu na náhradu tvrzené nemajetkové újmy Tribunálem zakládá na dvou různých důvodech.

110 Co se týče argumentů vztahujících se ke čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku, stačí konstatovat, že jsou namířeny proti prvnímu důvodu, z něhož Tribunál odmítl návrh na náhradu tvrzené nemajetkové újmy z důvodu promlčení práva podat žalobu, jež se této újmy týká.

111 I kdyby byly tyto argumenty opodstatněné, je třeba je bez dalšího odmítnout, jelikož nemohou zpochybnit závěr, ke kterému Tribunál dospěl v bodě 79 napadeného usnesení, že návrh na náhradu nemajetkové újmy je podle čl. 44 odst. 1 písm. c) jeho jednacního řádu nepřijatelný.

112 Čtvrtý důvod hlavního kasačního opravného prostředku musí tedy být zamítnut jako irelevantní.

K šestému důvodu hlavního kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastnic řízení

113 Šestý důvod vznesený společnostmi Inalca a Cremonini vychází z nesprávného právního posouzení týkajícího se podmínky příčinnosti mezi jednáním vedoucím ke vzniku újmy, jež je vytýkáno Komisi, a tvrzenou újmou, jelikož Tribunál došel k závěru o neexistenci takové příčinné souvislosti.

114 Společnosti Inalca a Cremonini tvrdí, že Tribunál nezohlednil, že ve skutečnosti dodržely jednu ze dvou alternativních podmínek vycházejících z rozhodnutí o vrácení ze dne 15. ledna 1999. Existenci příčinné souvislosti podle jejich názoru potvrzuje okolnost, že jakmile byla konstatována neexistence pohledávek Komise, vnitrostátní orgány okamžitě uvolnily záruky.

115 Mimoto společnosti Inalca a Cremonini vyvracejí dodatečný argument, jež Tribunál formuloval v bodě 93 napadeného usnesení a podle něhož nebylo prokázáno, že zásah italských orgánů nebyl takové povahy, aby mohl narušit přímou příčinnou souvislost mezi vytýkaným jednáním a tvrzenou újmou.

116 Komise má za to, že tento důvod postrádá jakýkoli právní základ.

– Závěry Soudního dvora

117 Je třeba uvést, že Tribunál v bodě 88 napadeného usnesení připomněl, že škoda musí dostatečně přímým způsobem vyplývat z vytýkaného jednání a toto jednání musí být rozhodující příčinou této škody.

118 Tribunál v bodě 91 napadeného usnesení rovněž připomněl, že pokud rozhodnutí ukládající úhradu pokuty obsahuje možnost sjednat ručení za úhradu uvedené pokuty a úroků z prodlení do vydání rozhodnutí o žalobě podané proti tomuto rozhodnutí, újma tvořená výdaji za záruku nevyplývá z uvedeného rozhodnutí, ale z vlastní volby dotčené osoby upřednostnit sjednání záruky před okamžitým splněním povinnosti vrácení.

- 119 Tribunál v bodě 92 napadeného usnesení konstatoval, že v projednávané věci rozhodnutí o vrácení ze dne 15. ledna 1999 neobsahují žádnou povinnost sjednat záruky, ale ponechávají tuto volbu na volném uvážení společností Inalca a Cremonini. Dodal, jak rovněž uvedl generální advokát v bodě 72 svého stanoviska, že kdyby společnosti Inalca a Cremonini zvolily okamžité vrácení vývozních náhrad, vyhnuly by se platbě výdajů spojených s uvedenými pojistnými zárukami.
- 120 Tribunál proto v bodě 93 napadeného usnesení mohl správně usoudit, že i kdyby zásah italských orgánů nebyl takové povahy, aby mohl narušit příčinnou souvislost mezi jednáním vytýkaným Komisi a tvrzenou újmou, neexistuje žádná přímá příčinná souvislost mezi tímto jednáním a uvedenou újmou.
- 121 Závěr, ke kterému dospěl Tribunál, nemůže být zpochybněn ani argumentem společností Inalca a Cremonini, podle něhož se omezily na dodržení jedné ze dvou alternativních podmínek stanovených v rozhodnutích o vrácení ze dne 15. ledna 1999, ani skutečností, že záruky byly okamžitě uvolněny, jakmile byla konstatována neexistence pohledávek.
- 122 Co se týče argumentu namířeného proti bodu 93 napadeného usnesení, je třeba konstatovat, že odůvodnění formulované Tribunálem v tomto bodě vychází z předpokladu, podle něhož nebyl zásah italských orgánů takové povahy, aby mohl narušit příčinnou souvislost mezi jednáním vytýkaným Komisi a tvrzenou újmou.
- 123 V tomto ohledu nezáleží na tom, zda bylo třeba považovat předpoklad za prokázaný, jak navrhují společnosti Inalca a Cremonini v rámci tohoto důvodu hlavního kasačního opravného prostředku, nebo za neprokázaný, jak rozhodl Tribunál. Jakýkoli argument týkající se tohoto předpokladu totiž musí být kvalifikován jako irelevantní, jelikož je v každém případě nutné dojít k závěru o neexistenci příčinné souvislosti mezi dopisem UCLAF ze dne 6. července 1998 a platbami spojenými s pojistnými zárukami.
- 124 Šestý důvod hlavního kasačního opravného prostředku tedy musí být odmítnut jako částečně nepřipustný a zamítnut jako částečně neopodstatněný.

K sedmému důvodu hlavního kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastnic řízení

- 125 Sedmým a posledním důvodem kasačního opravného prostředku se společnosti Inalca a Cremonini domáhají toho, aby Soudní dvůr zrušil napadené usnesení z toho důvodu, že Tribunál porušil zásadu přiměřené délky řízení. Nejen že řízení v prvním stupni trvalo déle než tři roky, ale především Tribunál rozhodl pouze o otázce přípustnosti žaloby.
- 126 Společnosti Inalca a Cremonini hlavně tvrdí, že vzhledem ke skutkovému a procesnímu původu projednávaného kasačního opravného prostředku není nutné prokázat, že nepřiměřená délka řízení měla dopad na vyřešení sporu. Podpůrně mají především za to, že je napadené usnesení trpí několika vadami spočívajícími v nesprávném právním posouzení. Dodávají dále, že se Tribunál pocitující trapnost, že mu trvalo déle než tři roky vyřešit pouze otázku přípustnosti žaloby, cítil povinen rozhodnout rovněž o meritu sporu, čímž se připravil o důležité procesní nástroje, které by mu umožnily dojít k závěrům prostým jakéhokoliv nesprávného právního posouzení. Konečně, společnosti Inalca a Cremonini si vyhrazují právo podat návrh na náhradu škody s ohledem na újmu utrpěnou z důvodu nepřiměřené délky řízení zahájeného před Tribunálem.
- 127 Podle Komise musí být tento důvod rovněž zamítnut. Komise dodává, že odkaz učiněný na případný návrh na náhradu škody způsobenou nepřiměřenou délkou řízení před Tribunálem potvrzuje, že takový návrh není předmětem projednávaného kasačního opravného prostředku.

– Závěry Soudního dvora

- 128 Je třeba připomenout, že při neexistenci nepřímého důkazu, podle kterého měla délka trvání řízení vliv na vyřešení sporu, nemůže vést důvod vycházející z toho, že řízení před Tribunálem překročilo požadavky na dodržení přiměřené lhůty, obecně ke zrušení rozhodnutí vydaného Tribunálem (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek FIAMM a další v. Rada a Komise, bod 203).
- 129 Co se týče nepřímých důkazů, kterých se dovolávají společnosti Inalca a Cremonini, je třeba konstatovat, že napadené usnesení není stíženo žádným nesprávným právním posouzením a že odlišné procesní nástroje neměly žádný vliv na výsledek, k němuž došel Tribunál.
- 130 V každém případě, jak uvedl generální advokát v bodě 79 svého stanoviska a jak tvrdí samy společnosti Inalca a Cremonini, nedodržení přiměřené lhůty rozhodování ze strany Tribunálu, pokud je prokázáno, může vést k návrhu na náhradu škody prostřednictvím žaloby podané proti Unii na základě ustanovení článku 268 SFEU ve spojení s čl. 340 druhým pododstavcem SFEU.
- 131 Sedmý a poslední důvod hlavního kasačního opravného prostředku je tudíž třeba zamítnout jako neopodstatněný.
- 132 Vzhledem k tomu, že žádnému z důvodů dovolávaných společnostmi Inalca a Cremonini nebylo vyhověno, je třeba hlavní kasační prostředek zamítnout v plném rozsahu.

K nákladům řízení

- 133 Podle čl. 184 odst. 2 svého jednacího řádu rozhodne Soudní dvůr o nákladech řízení, není-li kasační opravný prostředek opodstatněný. Podle čl. 138 odst. 1 tohoto jednacího řádu, který se použije na základě jeho čl. 184 odst. 1 a čl. 190 odst. 1 na řízení o opravném prostředku, bude účastníku řízení, který byl ve sporu neúspěšný, uložena náhrada nákladů řízení, pokud účastník, který byl ve sporu úspěšný, náhradu nákladů ve svém návrhu požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise náhradu nákladů řízení od společností Inalca a Cremonini požadovala a společnosti Inalca a Cremonini neměly ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedeným uložit náhradu nákladů řízení vztahujících se k hlavnímu kasačnímu opravnému prostředku. Vzhledem k tomu, že společnosti Inalca a Cremonini náhradu nákladů řízení vztahujících se k vedlejšímu kasačnímu opravnému prostředku od Komise požadovaly a Komise neměla ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení vztahujících se k vedlejšímu kasačnímu opravnému prostředku.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) Hlavní kasační opravný prostředek a vedlejší kasační opravný prostředek se zamítají.**
- 2) Společnostem Inalca SpA – Industria Alimentari Carni a Cremonini SpA se ukládá náhrada nákladů řízení vztahujících se k hlavnímu kasačnímu opravnému prostředku.**
- 3) Evropské komisi se ukládá náhrada nákladů řízení vztahujících se k vedlejšímu kasačnímu opravnému prostředku.**

Podpisy.